

På denne baggrund fastholder lovforslaget, at der er behov for indførelse af særlige habilitetsregler på området, hvis man samtidig vil opretholde økonomiske samarbejdsaftaler. Organisationernes forslag om tydeligere krav til samarbejdsaftaler og øgede kontrolforanstaltninger fra Undervisningsministeriets side er både utilstrækkeligt og stærkt bureaukratisk og ville reelt være en umyndiggørelse af bestyrelserne. I stedet for meget omfattende og specifikke kontrolkrav stilles der derfor forslag om generelle habilitetskrav.

Bl.a. på denne baggrund stilles dette lovforslag, der i vidt omfang er identisk med L 145.

Med forslaget vil alle såkaldt ægte selvejende institutioner på Undervisningsministeriets område, det vil sige institutioner med en selvstændig bestyrelse, der modtager tilskud og som har det fulde kapitalansvar, være undergivet et fælles regelsæt med hensyn til de krav, der stilles om at være uafhængig og om anvendelse af institutionens midler. Lovforslaget indebærer en præcisering og uddybning af kravet om at være en reelt uafhængig selvejende institution, herunder krav om, at institutionens midler alene anvendes til gavn for den pågældende institutions egen vedtægtsbestemte aktivitet, krav til bestyrelsesmedlemmers og revisors habilitet og uafhængighed af uvedkommende interesser m.v. Herved skabes den nødvendige forudsætning for, at det kan sikres, at de store offentlige tilskud udelukkende går til de givne uddannelsesformål, og at institutionens ledelse alene varetager institutionens egne interesser, herunder forvalter institutionens økonomi til størst mulig gavn for institutionen.

Når bestemmelserne i de respektive love ikke er fuldstændigt identiske, skyldes det de reelle forskelle mellem de skoleområder, som lovene gælder for. De bestemmelser, som blev indført for de frie skoler, hvorefter undervisningsministeren kan tilbagekalde skolens godkendelse eller ret til tilskud, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene om uafhængighed og om forvaltning af skolens midler, indføres også for daghøjskoler og produktionsskoler for så vidt angår retten til statstilskud. Daghøjskoler og produktionsskoler tilhører kredsen af frie skoler. Daghøjskoler og produktionsskoler har store frihedsgrader i deres pædagogiske indhold og øvrige forhold. Undervisningsministeriet har ikke indflydelse på disse skolers oprettelse og ledelse i modsætning til, hvad der gælder for de selvejende uddannelsesinstitutioner, der er omfattet af forslagets §§ 1 og 2 (seminarier, andre institutioner, der udbyder videregående uddannelser, og erhvervsskoler). Ifølge lov om selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v. § 3, og lov om erhvervssko-

ler § 2, stk. 1, kan disse institutioner/skoler godkendes af undervisningsministeren, såfremt de indgår som et hensigtsmæssigt led i en landsomfattende planlægning til opfyldelse af konstaterede eller forventede behov for sådanne institutioner/skoler. Tilsvarende krav om opfyldelse af behov for sådanne institutioner gælder ikke frie skoler samt daghøjskoler og produktionsskoler. På daghøjskole- og produktionsskoleområdet er kommunen eller amtskommunen den godkendende myndighed.

De krav, der særligt stilles i lovforslaget til daghøjskoler, er begrundet i, at ministeriets undersøgelse af daghøjskoleområdet viser, at der findes et omfattende personsammenfald mellem bestyrelserne for daghøjskoler og oplysningsforbund samtidig med omfattende økonomiske transaktioner mellem parterne. Disse transaktioners mængde og karakter overgår langt, hvad der kendes på andre områder.

Efter de bestemmelser om frie skoler, der har været gældende fra den 1. august 1996, er bl.a. medlemmer af kommunalbestyrelser og amtsråd samt kommunalt udpegede personer udelukket fra at være medlem af en fri skoles bestyrelse, hvis amtet eller kommunen udlejer bygninger til skolen, da den gældende lovtæst ikke sonderer mellem private og offentlige udlejere. Det foreslås, at disse personer for fremtiden kan være medlem af bestyrelsen, selv om kommunalbestyrelsen/amtsrådet er udlejer af ejendomme m.m. til skolen. Hvis der opstår spørgsmål om kommunalbestyrelsesmedlemmers, amtsrådsmedlemmers og kommunale repræsentanters habilitet fx ved behandlingen af sager om kommunale lejemaal, vil de almindelige habilitetsbestemmelser i forvaltningsloven skulle anvendes.

Retten til kommunal deltagelse og repræsentation vil gælde for alle institutioner, der er omfattet af lovforslaget.

Der indføres hjemmel for ministeren til at fastsætte en bagatelgrænse med hensyn til udlejningsaktivitets betydning for bestyrelsesmedlemmers inhabilitet, da det antages, at udlejning af lokaler m.v. i meget begrænset omfang ikke indebærer en risiko for, at bestyrelsesmedlemmerne ikke varetager skolens tarv. I dette tilfælde må det pågældende bestyrelsesmedlems habilitet vurderes efter forvaltningsloven, når spørgsmål om udlejningsforholdet behandles i bestyrelsen. Bagatelgrænsen vil udgøre en ubetydelig del af skolens lokaler og af skolens lejeudgift. Bagatelgrænsen vil blive fastlagt i relation til skolens størrelse og hertil svarende lokaleforbrug. Der kan blive tale om forskellige metoder til beregning af bagatelgrænsen inden for forskellige skoleformer.